

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО,
ШУМАРСТВО И ВОДОСТОПАНСТВО****1560.**

Врз основа на член 40 став 7 и член 59 став 5 од Законот за семенски и саден материјал за земјоделски растенија ("Службен весник на Република Македонија" бр. 39/06 и 89/08), министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство донесе

**П РА В И Л Н И К
ЗА ПОСТАПКИТЕ И МЕТОДИТЕ ЗА ИСПИТУВАЊЕ НА ВИДОВИ И СОРТИ НА ЗЕМЈОДЕЛСКИ РАСТЕНИЈА И ВИДОВИТЕ И СОРТИТЕ НА ЗЕМЈОДЕЛСКИТЕ РАСТЕНИЈА ЗА КОИ НЕ Е ПОТРЕБНО ИСПИТУВАЊЕ НА ПРОИЗВОДНА И УПОТРЕБНА ВРЕДНОСТ****I. ОПШТИ ОДРЕДБИ****Член 1**

Со овој правилник се пропишуваат постапките и методите за испитување на видовите и сорти на земјоделски растенија, како и видови и сорти на земјоделски растенија за кои не е потребно испитување на производна и употребна вредност.

II. ПОСТАПКИ ЗА ИСПИТУВАЊЕ НА СОРТАТА**Член 2**

(1) Постапката за испитувањето на новите сорти земјоделски растенија отпочнува со поднесување на Пријава за испитување на производната и употребната вредност на нови сорти земјоделски растенија (во понатамошниот текст: Пријава) од страна на домашни и странски правни и физички лица до Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство-Управа за семенски и саден материјал (во понатамошниот текст: Управа).

(2) Пријавата која се поднесува за секоја сорта посебно е дадена во Прилог, кој е составен дел на овој правилник.

Член 3

Испитување на нови сорти земјоделски растенија се врши кај следните видови земјоделски растенија:

- житни растенија;
- фуражни растенија и репа;
- растенија за производство на влакно и масло и
- градинарски растенија.

Член 4

Овластените правни лица за вршење на испитување на нови сорти земјоделски растенија треба да:

- се независни и непристрасни во однос на пријавувачите за кои го вршат испитувањето;
- ја гарантираат службената тајност и доверливост на податоците;
- имаат во работен однос доволен број на помошно технички кадар со искуство кое е потребно во поглед на видот или група растенија кои се предмет на испитување, како и во поглед на обемот на задачите предвидени за испитување на видовите и сортите од земјоделски растенија;
- имаат обезбедено соодветен административен простор во кој се вршат дејностите;
- имаат соодветно опитно поле и лаборатории за квалитетно извршување на испитувањата на видовите и сортите;
- имаат обезбедено соодветна техничка опрема (трактори со дополнителна механизација, опитни комбјани, опитни сеалки и сл.).

Член 5

По приемот на Пријавата од страна на Управата, овластените правни лица за вршење на испитувањата на нови сорти земјоделски растенија, ги извршуваат најмалку следните испитувања со примена на методи за утврдување на:

- принос на сортата;
- отпорност на сортата на позначајни болести и штетници;
- реагирање на сортата на надворешните фактори;
- карактеристики на квалитетот на сортите.

Член 6

Постапката за испитувањето на производната и употребната вредност на сортата се врши на опитно поле и во лабораторија врз обезбедениот семенски материјал, од страна на овластените правни лица за вршење на испитувањето.

Член 7

(1) Испитувањата за одобрување за воведување во производство на нова сорта на земјоделски растенија траат две години.

(2) Испитувањето на сортите на земјоделските растенија во затворен простор односно оранжерии трае една година.

(3) Заради адаптирање на пријавената сорта на домашно почвено- климатски услови и примена на одредени специфични агротехнички мерки, периодот на испитување од став 1 на овој член може да се продолжи за една година.

Член 8

Овластените правни лица за вршење на испитување на новите сорти земјоделски растенија, по извршените испитувања согласно членот 5 од овој правилник, до Управата доставуваат писмен извештај за извршени испитувања.

Член 9

Врз основа на извршените испитувања во поле и во лабораторија и добиените резултати од испитувањата на сортата, Управата дава предлог со стручно мислење до министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство за донесување на решение за воведување или за одбивање на воведување на сортата во производство.

III. ВИДОВИ И СОРТИ НА ЗЕМЈОДЕЛСКИ РАСТЕНИЈА ЗА КОИ НЕ Е ПОТРЕБНО ИСПИТУВАЊЕ НА ПРОИЗВОДНАТА И УПОТРЕБНАТА ВРЕДНОСТ**Член 10**

(1) Кај видовите односно сортите увезени од друга држава испитувања на производната и употребната вредност на сортата не се вршат, доколку пријавувачот заедно со пријавата на сортата за испитување, до Управата достави доказ за извршено испитување во официјални организации во земјата извозничка или во друга земја.

(2) Доколку пријавувачот не достави валиден документ за извршено испитување на производната и употребната вредност на сортата (VCU-тест), испитувањата се вршат согласно член 7 од овој правилник.

(3) Сортите од Европската заедничка сорта листа не се испитуваат.

Член 11

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 18-8766/1
6 јули 2009 година
Скопје

Министер,
Ацо Спасеноски, с.р.

Прилог

**ДО МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО
ШУМАРСТВО И ВОДОСТОПАНСТВО
УПРАВА ЗА СЕМЕ И САДЕН МАТЕРИЈАЛ
Ул Ленинова бр. 2**

П Р И Ј А В А Б Р. _____

**За испитување на производната и употребната вредност на нова сорта
земјоделски растенија (VCU-test)**

1. Пријавувач (име и адреса на пријавувачот): _____

2. Дата на пријавување: _____

3. Вид растение и латински назив: _____

4. Предлог име на сорта за новосоздадена домашна сорта: _____

5. Име на странска сорта: _____

6. Име на сортата регистрирана во други земји (наведи кои): _____

7. Име на творецот на сортата, организацијата, односно странската фирма каде сортата е создадена: _____

8. Име и презиме на работници кои учествувале во создавањето на новата сорта:

- _____ %
- _____ %
- _____ %

9. Сортата е пренесена на подносителот на барањето по основ на договор односно наследување или друг начин (да се наведе кој): _____

10. Почетна година за работа на создавање на сорта: _____

11. Цел и намена на оплеменетата сорта: _____

12. Изворен материјал, име и потекло, а кај хибридите-родителски линии и нивните особини и начина на нивното добивање (создавање): _____

13. Опис на процесот на стварање на сортите: _____

14. Почетен материјал и негово размножување за новосоздадени сорти: _____

15. Посебни забележувања кои се однесуваат на процесот на создавањето на сортата: _____

16. Должина на вегетација на сортата: _____

17. Податоци за квалитетот на сортата и нејзини други значајни својства: _____

18. Принос и квалитет на приносот: _____

19. Отпорност на растителни болести: _____

20. Отпорност на високи и ниски температури: _____

21. Други елементи кои влијаат на зголемувањето и квалитетот на приносот: _____

22. Значајни својства во кој сортата ја надминува стандардната сорта за дадена намена: _____

23. Специфични својства на сортата кои ја прават различна од стандардната сорта: _____

24. Име на слична сорта и во што се разликува: _____

25. Дали сортата е заштитена и под кое име и во која земја: _____

26. Во кој земја и во кои реони сортата е распространета и од кога: _____

27. Основно почвено климатски карактеристики во реонот каде сортата е распространета: _____

28. Морфолошки својства на сортата: _____

29. Општ изглед на растенијата: _____

30. Стебло: цврстина, дебелина должина на интернодија, површина, обраснатост со влакненца, бокорење, боја, висина и друго: _____

31. Лист: боја, должина, ширина, форма, боја, влакнетост, лице и опачина, сјај, нерватура, петелка на листот, ивица и друго: _____

32. Цвет: големина, форма, боја, мирис и друго: _____

33. Плод: форма, големина, боја (во зелена и зрела состојба) фертилност, број на класчиња во клас, плодност на класот, број редови на клипот, затвореност со осила/лупеница/ или не и други, кај класовите клипот мешунката, бобинка, лушпа, коскено овошје: _____

34. Семе: големина, форма, боја, нежност на обвивката површина, апсолутна тежина, хектолитарска тежина, разварување, пресек, хемиски состав, тврдост и други: _____

35. Други репродукциони органи: форма. Распоред на окца, разгранетост, подем на растење кај коренесто кртолестите делови под земја, разварување, содржина на скроб, сува материја, шеќери и останати хемиски состојки кај кртолите, корените и друго: _____

36. Расположлива количина на репродукционен материјал во кг. парчиња и друго: _____

37. Во кој локалитет творецот на сортата бара да му се испитува сортата (име на локалитет): _____

Место: _____

датум: _____

Пријавувач

*Пополнувањето на колоните во
образецов да се прилагодат
спрема видот на културата*